

Wet Registermediator c.a. behandeling in 2^e Kamer op 20-01-2015 in 1^e termijn.

1e STAP NAAR WETTELIJKE REGELING MEDIATION

Kamer positief maar betwijfelt of dit allemaal nodig is

Vandaag was het dan zo ver voor de mediators in dit land, dat wil zeggen iedereen die zich maar mediator wil noemen: de behandeling van de Wet Registermediator in de Tweede Kamer. Een gedetailleerde en diepgaande , bespreking, waarbij ook de vergelijking werd gemaakt met andere, wettelijk al bestaande methoden van conflictoplossing . Het wetsvoorstel is een initiatief van de heer Ard van der Steur, kamerlid voor de VVD, ingediend in september 2013. Het voorstel is na commentaar en kritiek vanuit de mediationbranche zelf maar ook vanuit de rechterlijke wereld, een aantal malen gewijzigd. Ook is aan aantal amendementen op het voorstel ingediend. Veel van de woordvoerende Kamerleden geven aan, sympathiek en positief tegenover het Wetsontwerp te staan maar vinden de regelgeving ingewikkeld en veel, het kan wellicht eenvoudiger en minder.

Vereisten voor Registermediator

Een eerste belangrijk onderwerp en discussiepunt van de nieuwe wet betreft de vraag aan welke eisen een mediator moet voldoen om zich Registermediator te mogen noemen. De mediator moet voldoende opgeleid zijn, ervaring hebben en is verplicht tot regelmatig onderhoud van kennis, alsmede tot intervisie (gesprekken om elkaar te spiegelen) met collega's. Pas dan kan de mediator worden toegelaten tot het Register. Aan die hoedanigheid zijn vervolgens een hele reeks bevoegdheden maar ook verplichtingen verbonden. Daarmee is de mediator een erkend professional, net als bijv. advocaat, notaris en arbiter . Bij een groot deel van het publiek bestaat nog steeds de indruk dat het beroep niet veel meer voorstelt dan iemand met geitenwollen sokken uit de softe sector, die wel wil bemiddelen in ruzies om voor iedereen de lieve vrede te herstellen of te bewaren. De wet eist: bewezen psychologische, communicatieve en juridische competenties, vertaald in de "vliegurenreis".

De overheid wil dat de mediator deel van de rechtspraak overneemt.

Maar de overheid verwacht veel meer van mediation en van de mediator, want dat draagt bij aan het afnemen van de kosten van de rechtspraak, zoals rechtbanken, gerechtshoven, ambtenaren en de rechtsbijstand. Een bezuiniging die noodzakelijk geacht wordt. . Mede daarom staat de Minister van Veiligheid en Justitie, Ivo Opstelten, achter de verdere professionalisering van de mediator. Ook vindt de overheid het voor de burger wenselijk dat aan strijdende partijen geleerd wordt om vooral hun eigen verantwoordelijkheid te nemen voor de oplossing van hun conflicten en zakelijke geschillen. Geheel in de trend van de terugtrekkende overheid. Praten is immers meestal effectiever dan procederen, advocaten zijn duur en procedures eveneens en bovendien langdurig. De kosten van mediation zijn lager, terwijl de uitkomst gezamenlijk is bereikt en niet opgelegd door de rechter. Geen winnaar en verliezer en daarom een betere en meer houdbare oplossing. De mediator is nu vooral bekend van het familierecht (en dan vooral de echtscheiding) en het sinds 2009 verplichte ouderschapsplan bij scheiding van ouders van minderjarige kinderen. Volgens Van der Steur die het wetsontwerp, of eigenlijk de drie wetsontwerpen (bijna een unicum in de parlementaire

geschiedenis), als initiatief indiende en verdedigt, is mediation echter veel breder inzetbaar, met name ook voor zakelijke geschillen en bij bestuurlijke procedures met de overheden.

Van Oosten, VVD: positieve sfeer van de wetsontwerpen want de toegang tot het rechtsbestel is duur en om je recht te halen moet je zo nodig 3 instanties door tot en met de HR, de gedaagde ook. Op zich een goede zaak maar niet altijd wenselijk. Bovendien brengt mediation minder kosten mee. Vragen/aandachtspunten: conflicten met relationele dimensies lenen zich voor mediation, zegt Van der Steur, veel geschillen vallen daar onder, maar welk geschil eigenlijk niet? Geld niet betalen en leveren van sinaasappels toch ook. Wat betekent dus de relationele dimensie?

Vrijwilligheid van mediation

De vrijwilligheid van mediation moet wel voorop blijven staan, graag bevestigen dat de wet geen verplichting met zich brengt om tot mediation over te gaan, de meerwaarde moet duidelijk zijn voor de zelf verantwoordelijke burger. Niemand zit te wachten op zinloze mediation. Mediation is een belangrijk alternatief voor rechtspraak maar vrijwilligheid moet voorop staan.

Welke informatie is voldoende om aan te geven dat mediation niet is toegepast en daarom toegang tot de rechter wordt gewenst? Ook in vreemdelingenrecht speelt dit een rol. Hoe groot is het risico dat andere rechtstelsels, bijv. shariawetgeving, via die toetsing mogelijk binnen kunnen sluipen in ons recht?

Schouw, D66: wil VVD dan het verplichtende karakter van een aantal bepalingen eruit hebben?

Van Nispen, SP: in art.22a Rechtsvordering staan een heel aantal kernpunten genoemd, die toch wel lijken te leiden tot een verplichtend aspect van het inzetten van mediation.

Helder, PVV: is die opsomming limitatief of niet, dat moet duidelijk zijn.

Vliegreneis en het Register

Van Oosten, VVD: anderen dan juristen kunnen ook registermediator worden, zoals psychologen en anderen die in een andere dan juridische praktijk werkzaam zijn. Daarvoor worden vereisten genoemd, maar voorkom je dan wel dat de zaak alsnog in de juristerij terecht komt?

Waarom is het register zo nodig, kan er niet een keurmerk door de branche worden opgesteld, waarom is tuchtrecht nodig?

Waarom moeten sommige overheden wel verplicht worden mediation in te roepen en andere niet?

Van Nispen, SP: waardering voor dit bijzondere initiatief voor een zo goede zaak, nl. dat partijen zelf hun conflict oplossen.

De Raad van State vreest juist dat mediations niet slagen en er alsnog procedures volgen en de mediation dus slechts vertraging heeft opgeleverd. Wat heeft Van der Steur hiermee gedaan?

Het Register brengt eisen met zich voor inschrijving, verder uit te werken bij AMvB. Er zijn vele soorten geschillen op allerlei terrein, moeten er niet specialist-mediators zijn om te voorkomen dat er juridisch e.e.a. mis gaat.

Vlieguren: is de eis van 120 vlieguren niet veel te hoog? In de praktijk komt dat niet veel voor, er dreigen ervaren en goede mediators buiten het register te komen, daarom heb ik een amendement ingediend voor verlaging. Maar of 60 uur correct is, is ook onzeker, bij de MfN gaat het nu om drie mediations en negen vlieguren, wel echte aan tafel-uren. Dat kan naar een t.z.t. hogere norm. Hoe ziet Van der Steur dit?

Van ADR Register waarbij 500 mediators zijn aangesloten, is er een felle brief waarin deze wet onnodig wordt geoordeeld en een slechte zaak.

Onafhankelijkheid van de mediator: moet dat zo uitgebreid geregeld zijn en is het dan wel goed geregeld, met een commissie en een adviesraad.

Klacht- en Tucht recht moet kunnen zonder griffierecht te betalen en er moet niet eerst een mediation betracht worden. En waarom € 75,00 i.p.v. € 50,00 zoals bij advocaten?

Niet juristen als mediator komt ingewikkeld over, er zal toch zekere juridische kennis moeten zijn. Procesbegeleider is goed om conflicten op te lossen, maar hoe met juridische problemen om te gaan.

Positief over mediation in Bestuursrecht

Van Nispen, SP: over dit deel is de SP het meest enthousiast. Maar is dit wel nodig? Art. 8:41a AWR wordt genoemd als norm, maar is de norm van art. 2:4a niet beter?

Mijn amendement nr 11 bij dit onderdeel pleit ervoor dat het bestuursorgaan de belanghebbenden in staat stelt om aan de mediation deel te nemen, niet kan dus maar moet. Want de belanghebbende bij een mediation tussen het orgaan en een partij zal heel vaak anderen raken in hun belang, bijv. bij het al of niet bouwen van een dakterras.

In art. 22a Rv moet de keuzevrijheid van de partij voorop staan, als men een rechtszaak wil en een afdwingbaar vonnis en geen mediation, moet dat kunnen. Geen keuzeplicht in burgerlijk recht, in tegenstelling tot in het Bestuursrecht.

Deelgeschil (292 Rv) aan de rechter voorleggen is onnodig, staat al in art. 96 Rv.

En 293 Rv, dat de mediator zelf het echtscheidingsverzoek kan indienen, zonder advocaat, is dat wenselijk?

Griffierechten: wenselijk bij mediation?

Voor minder draagkrachtigen moet zowel de mediator als de rechter toegankelijk blijven, niet zoals nu in Argentinië het geval is waar dat niet meer kan.

Mediation niet de enige route

Segers, CU: complimenten voor dit initiatief, samen tot een oplossing komen door partijen is veel gezonder dan een rechtsgang. Maar mediation is niet de enige route naar geschiloplossing buiten de rechter om. De mediators hebben goed gewerkt aan een kwaliteitsregeling.

Vragen: hoeveel zaken worden door mediation geregeld en wordt dat beter door deze wet? Het civiele recht wil nu een verplichte mediationtoets invoeren: art.22a Rv. Welke zaken vallen hier niet onder? Amendement Van Nispen is sympathiek op dit onderwerp voor een oplossing.

Is er met de rechtsgeleerden in NL over deze regeling gesproken?

Het blijkt dat 60% van de huidige mediators niet aan de Vliegureneis voldoet, hoe hiermee omgaan?

Minister moet zelf toezien op de toelatingseisen, niet alleen door de branche te regelen.

De mediator legt een belofte af volgens het ontwerp, waarom niet een echte beediging met eed?

Moeten er voor fiscale mediation niet extra waarborgen gelden voor de gelijkwaardigheid van de burger? CU wil zekerheid op dat punt.

CU denkt ook aan korting op griffierechten ten opzichte van gerechtelijke weg.

Is deze regeling wel nodig?

Schouw, D66: enkele van de betrokken beroepsgroepen vragen zich zelf af of dit wetsontwerp nu nodig is. Er zijn een drietal zaken vooral die aandacht vragen: waarom moet de overheid het register instellen en beheren, waarom moet de overheid alle eisen wettelijk regelen dat kan de beroepsgroep beter zelf doen en de overheid heeft al zoveel te doen, wat gaat dit allemaal kosten.

We hebben vijf amendementen ingediend op de voorstellen van Van der Steur: de definitie van mediation terugbrengen naar beginsels van mediation pur sang: vrijwilligheid, vertrouwelijkheid en onafhankelijkheid. Kan de kwaliteitsbewaking niet beter aan de beroepsorganisatie overgelaten te worden i.p.v. zelfs een vliegureneis in de wet, VVD wil toch ook minder overheidsregels en eigen verantwoordelijkheid van de burger. Waarom is een staatsexamen nodig voor mediators, zometeen ook staatsexamen voor bestuurders? Geen afnameplicht, dat wil D66 niet, en geen juridisering in de zin dat mediators juristen moeten zijn, in Engeland is 54% van de mediators niet jurist. Tuchtrecht hoort niet bij overheid maar bij de branche, waarom wil Van der Steur dit?

Wat wil Van der Steur met de introductie van de e-rechter voor het beslissen van deelgeschillen? Lijkt toch echt niet in overeenstemming met beginsel van mediation.

Verschoningsrecht zou nodig zijn vanuit Europa, is gemeld, maar is dat wel zo?

Kosten: welke kosten brengt dit wetsontwerp met zich, voor de partij zelf en voor de overheid? Het is allemaal niet gratis immers. En wat is de samenhang tussen de drie wetsontwerpen, welke kan of kunnen wel blijven bestaan als andere niet worden aangenomen?

Cultuuromslag nodig

Oskam, CDA: veel dank en complimenten aan initiatiefnemer en medewerkers, ook van Justitie. Hij wil een cultuuromslag in conflictoplossing, een “paradigma”, dat onderschrijft het CDA, nu wordt maar 2,7% van de geschillen opgelost door mediation, dat kan anders. De amendementen zijn positief te waarderen en te ondersteunen, afhankelijk van de reacties van de initiatiefnemer.

Invulling kernwaarden van mediation: art. 3: vereisten voor Registermediator. Dat zijn niet de kernwaarden, die staan er ook niet in. Kan dat niet beter?

Er zijn al een heel aantal registers, van MfN, ADR en andere, ook van de RvR (Raad voor de Rechtsbijstand), wat is het verschil met deze registers en hoe gaat dat met voortbestaan en overlapping? CDA heeft voorkeur voor het bestaande register. Maar kan de burger wel kiezen voor Registermediator als er zoveel zijn?

Is de afnameverplichting door de rechtertoets niet veel te betuttelend? De burger kiest toch al bewust na een voorgeschiedenis van het conflict. Moet je dit echt allemaal aantonen? Kan je van de rechter “in elke staat van het geschil”, dus ook de eindfase, nog verwachten dat hij verwijst naar mediation? In Bestuursrecht: is de fiscale rechter niet beter voor beslissen op belastingzaken. Is het LUMO-traject niet geschikt om door te zetten?

APOSTEL PAULUS KWAM ER AL MEE

Bisschop, SGP: de apostel Paulus schreef in de 1^e brief aan de jonge gemeente te Corinthe: wijs voor het geval van onderlinge geschillen nu iemand aan om daarin te praten en te regelen, dat was dus feitelijk al de instelling van de mediator. Compliment voor Van der Steur voor regeling van dit grote onderwerp, de SGP staat er sympathiek tegenover.

De SGP heeft 4 punten: 1. Mediation versus alternatieven als arbitrage, bindend advies, etc., terechte kritiek van de RvS, graag nadere motivatie voor die exclusieve voorkeur, er zijn wel argumenten natuurlijk, 2. Zelfregulering of wetgeving, waarom zo gedetailleerd regelen, zijn de bestaande registers niet voldoende, blijven die wel/niet bestaan? De amendementen op dit punt hebben wel SGP-voorkeur, de staat alleen laten regelen wat echt nodig is. 3. De definitie van mediation in art.1 van de wet, waarom zo uitgebreid, kan op vergelijkbare wijze als in andere wetten? Amendement Schouw vindt steun. 4. Terug naar de rechter of is mediation eindpunt? SGP vindt belangrijk dat partijen te allen tijde terug kunnen keren naar de rechter. SGP bereidt amendement voor in echtscheidingen met minderjarige kinderen, wat immers veel sociale en emotionele kanten kent, kinderen moeten zo weinig mogelijk geschaad worden, de wet kent nu een verplicht ouderschapsplan, SGP wil graag dat de wet een actieve inzet van een professionele begeleider verplicht stelt in het partij-overleg, bijv. de mediator, zoals ook de Ombudsman wil.

Kwaliteitseis: 120 uur lijkt SGP wel een ondergrens, maar graag toelichting voor andere normen of hoe anders.

Bestuursrecht vereist niet echt een mediationverplichting, dat kan ook anders?

Terug brengen van conflict naar burger zelf, maar niet verplicht

Recourt, PvdA: het is goed om het conflict waar mogelijk terug te brengen naar de burger zelf, om zelf in oplossing te voorzien, maar niet verplicht, want je mag niemand van de gang naar de rechter afhouden. Als partijen het niet willen, moet je niet dwingen, gaat om een grondrecht. Motivatie mag wel gevraagd worden, dus wel vrijwillig maar ook niet geheel vrijblijvend. Er kan een vermoeden gelden dat elk conflict geschikt is voor mediation, welk vermoeden natuurlijk weerlegd kan worden. Buurtbemiddeling valt niet onder de wet, dat moet wel zo blijven.

Hoe ziet Van der Steur en juridisering door mediation, leidt het niet alsnog tot beslissing door juristen ook nu wel anderen dan juristen registermediator kunnen zijn?

Verschoningsrecht kan dat niet contractueel geregeld worden i.p.v. bij wet? Tuchtrect: idem, waarom niet eerst langs “de deken” zoals bij advocaten?

Kunnen de twee in te stellen commissies niet tot 1 worden samengevoegd?

Bestuursorganen moeten niet mediation motiveren, gaan zij niet standaard clauses ontwerpen en opstellen om dit te ontgaan?

“Hiermee moet u het doen”

Klein, partij Klein: mediation is maatschappelijk belangrijk, om te komen tot oplossing van conflicten op allerlei niveau, van het gezin tot de wereld, oplossing op vredige wijze is het meest gewenst, vooral door te praten. We hebben het Internationaal Gerechtshof en de rijdende rechter, maar bij beide wordt niet door partijen zelf een conflict opgelost: “dit is mijn uitspraak en hiermee moet u het doen” heet het dan, dat is niet optimaal. Denk ook aan maatschappelijke conflicten, windmolens, omgang van moslims en niet moslims onderling, enz. Hoe kan mediation geregeld worden zo dat zowel burgers als organisaties geholpen worden. Belangrijkste is dat personen in staat worden gesteld zelf hun problemen op te lossen. Wettelijke regeling is belangrijk, executoriale titel en verschoningsrechter zijn vereist om goed te functioneren, verdere ontwikkeling is gewenst. De al te strakke definitie van mediation moet uit de wet. De beroepsinstellingen functioneren goed en moeten verder kunnen. De ontwikkeling moet niet worden gestopt door de wet, dat is wat de initiatiefnemer zelf ook juist niet wil.

De vliegureneis is nu niet goed op te lossen, dit kan de Minister het best doen bij AMvB in overleg met de beroepsbranche en gelijke tred met ontwikkeling van mediation in NL, zie amendement 19.

PVV WIL STAGIAIR MEDIATOR

Helder, PVV: complimenten voor dit werk van Van der Steur. Mediationdefinitie kent als kernen de vrijwilligheid voor partijen en onafhankelijkheid van de mediator. De implementatiewet van de Europese Mediationrichtlijn voor grensoverschrijdende zaken, wat de directe aanleiding voor deze volgende stap was, gaf als probleem het verschoningsrecht zonder voldoende eisen van kwaliteit van de mediator, dat is er buiten gebleven, alleen de HR-rechtspraak bleef de bron voor de vereisten. De PVV stemt in met de Wet Registermediator. De PVV wil graag een stagiair-mediator in de wet die onder begeleiding van een Registermediator werkt, twee jaar lang. Wat betreft het Voorstel tot

bevordering van mediation in het Burgerlijk recht: art.22a met een vermoeden en een waslijst van voorbeelden leidt vrijwel tot verplichting tot mediation. Dat wil de PVV niet, beide partijen moeten het willen, dat is niet zo ingewikkeld als het genoemd wordt. Voldoende is dat in een dagvaarding staat vermeld dat mediation niet is betracht en de reden daarvan, meer niet. De huidige praktijk voldoet goed. Dan het Voorstel bevordering mediation in bestuursrecht: geschillen tussen overheid en burger worden al steeds vaker pro-actief behandeld en de vraag is of deze wet wel echt nodig is.

PVV is al met al voor het ontwerp Wet Registermediator maar tegen de beide andere ontwerpen.

VERVOLG IN 2^e TERMIJN VAN DE KAMER, ZO MOGELIJK NOG VOOR HET VOORJAARSRECES,

met de reactie van initiatiefnemer Van der Steur en vervolg van de Behandeling.

NB: een volledige transcriptie van het debat is te vinden door deze link in uw browser te plaatsen:
ttp://www.tweedekamer.nl/vergaderingen/plenaire_vergaderingen

Vul in bij: Kies een periode (dd-mm-jjjj) 2x de datum 20-01-2015, daarna item bij tijd 19:30 uur,

kies item 6: Initiatief-Van der Steur, Algemene documenten, onder de +: Stenogram word (DOC)

Het gehele debat is te vinden op: <http://debatgemist.tweedekamer.nl>

Auteur van dit verslag:

Mr D. (Dick) Veldink

voor evt. opmerkingen, direct email-adres: d.veldink@veldink-partners.nl